

STQARRIJA MINISTERJALI MILL-PRIM MINISTRU JOSEPH MUSCAT DWAR IŻ-ŻJARA FIĊ-ĊINA

Xtaqt mal-ewwel okkażjoni li għandi li niġi quddiem il-Kamra tar-Rappreżentanti npoġġi fuq il-medja ta' dan il-Parlament il-Memorandum of Understanding għall-Koperazzjoni *medium-term* ta' perjodu ta' ħames snin li ġie ffirmat bejn il-Gvern Malti u dak Ċiniż nhar il-Erbgħa 9 ta' Lulju 2014.

Dan huwa l-ewwel MOU, jew ftehim formali, ta' din ix-xorta li Gvern Ewropew għamel mat-tieni l-ikbar ekonomija fid-dinja, iċ-Ċina, fl-istess żmien li l-pajjiżi kollha, mill-akbar sal-iżgħar, qed jaħdmu biex itejbu r-rabtiet ma' dan il-pajjiż.

Dan il-ftehim se jiftaħ beraħ bibien godda ta' investment f'pajjiżna.

L-oqsma ta' koperazzjoni li ġew identifikati bejn iż-żewġ naħat huma: L-infrastruttura, servizzi finanzjarji, turizmu, enerġija, avjazzjoni, edukazzjoni, sport u kultura fost l-oħrajn.

Fi ftit kliem, dan il-ftehim ikopri l-oqsma li huma ta' prijorià għall-iżvilupp ta' pajjiżna.

Il-viżjoni tagħna fil-qasam tal-investment barrani hija wiesgħa u globali. Viżjoni li tagħmel sens kummerċjali għal pajjiżna. Viżjoni ta' ekonomija miftuħa biex tagħmel *business* ma' kull parti mid-dinja.

Inħoss li issa huwa ż-żmien li nkomplu nifthu l-bibien beraħ għal swieq godda. Filwaqt li nifhem u nirrealizza l-bżonn li l-politika tal-legiżlatura ta' bejn l-2003 u l-2008 kienet iffukata fuq l-Ewropa, illum fl-2014 nemmen li s-suq Ewropew għadu importanti imma li d-dinja hija ferm ikbar mill-Ewropa.

Dan qed nirrealizzawh u l-pjan ta' koperazzjoni maċ-Ċina huwa parti minn din il-viżjoni.

Maċ-Ċina ma għadekx tagħmel kummerċ sempliċiment biex jagħmlulek pjaċir. Irid jagħmel sens kummerċjali għalihom li jinvesti. Dak li għamlu permezz ta' dan il-ftehim għamlu minhabba li jirrispettawna bħala poplu Malti, imma jafu li jekk kumpanija Ċiniza tinvesti f'pajjiżna, se tkun qed tagħmlu għax pajjiżna joffri potenzjal għalihom.

Iċ-Ċina huwa pajjiż li qed iħares li jinvesti fid-dinja kollha. Mexxejja Ewropej qed jagħmlu minn kollox biex jiġbdu lejn pajjiżhom l-ikbar investment possibbli. Kollegi mexxejja ta' gvernijiet bħal Angela Merkel, Matteo Renzi u David Cameron marru ċ-Ċina biex jiġbdu dan l-investment. Aħna qegħdin ma' ta' quddiem wara li ftit inqas minn sena ilu morna ġibna investment fil-qasam tal-enerġija li bdejna nsarrfu b'mod konkret diġà u qed inkunu qabilhom bl-iffirmar ta' dan l-MOU.

F'dan il-qasam huwa kruċjali li tkun pass qabel haddieħor. L-investment li qed infittxu huwa wieħed sostenibbli u konkret li joħloq ix-xogħol u jsaħħaħ it-tkabbir ekonomiku.

Ninnota wkoll il-kummenti pożittivi ta' Standards and Poor's li l-ġimgħa l-oħra ikkonfermat id-direzzjoni tajba li qabad il-Gvern fil-qasam ekonomiku u kkonfermat il-*credit rating* ta' Malta. Altru minn *bailout*. Il-kummenti nilqgħuhom filwaqt li nafu li fadal aktar xi jsir.

Ninvestu iktar rizorsi fiċ-Ċina

Dan il-Memorandum of Understanding huwa frott ta' xogħol matul dawn is-sittax il-xahar ta' ħidma tal-Gvern. Nirrikonoxxi u nringrazzja tal-ħidma tagħhom lid-Deputat Prim Ministru Louis Grech, lill-Ministru tal-Affarijiet

Barranin Dr George Vella, l-Ambaxxatur ta' Malta f'Beijing, Clifford Borg Marks u lis-Sinjura Sai Mizzi Liang tal-ħidma biex jinkisbu riżultati li qed naraw u se nibqgħu naraw il-frott tagħhom. Nassigura lil din il-Kamra li *r-return on investment* tar-riżorsi umani li għandna jaħdmu għal pajjiżna fiċ-Ċina huwa tajjeb ħafna meta tqis il-frott li qed naqtgħu.

Anzi, għad fadal ħafna x'ninvestu f'riżors uman meta tqis il-mod limitat li għandna jaħdmu f'suq ta' 1.3 biljun ruħ. Bil-ftit riżorsi li investejna f'din is-sena u ftit xhur ksibna iktar milli qatt inkiseb f'25 shaħ. Dan il-Gvern huwa *results-driven* u jittellem bir-riżultati f'idejh.

Matul iż-żjara fiċ-Ċina gie kkonfermat wkoll li tlestew il-proċeduri biex ikollna Konsulat Ġenerali f'Shanghai, iċ-ċentru finanzjarju u kummerċjali fiċ-Ċina. Dan huwa l-mod li bih qed nifirxu l-isforzi tagħna mhux biss fil-Belt Kapitali taċ-Ċina, imma anke f'regġuni oħra li jistgħu jkomplu jsaħħu l-isforzi tagħna.

Riżultati konkreti

Habbart sakemm kont iċ-Ċina kif pajjiżna mhuwiex biss qed iħares biex jiġbed l-investment, iżda anke kif mexjin fit-triq biex ninvestu f'pajjiż Ewropew ieħor fil-qasam tal-enerġija. Dan jista' jsir possibbli permezz ta' *joint venture* bejn Shanghai Power Electric u l-Enemalta li se tkun qed toffri sistemi ta' enerġija alternattiva u pannelli solari li jiġġeneraw ammont ta' elettriku li jinxtara minn dan il-pajjiż.

Bħala pajjiż mexjin fid-direzzjoni li nservu ta' *hub* loġistiku u qed naħdmu fuq *policy* dwar l-industrija tal-loġistika. Niċċa li għandha potenzjal ta' tkabbir enormi b'mod partikolari għax inkunu qed nisfruttaw il-pożizzjoni geostrategika ta' pajjiżna. Pajjiżna diġà għandu l-Freeport li jaħdem f'dan il-qasam. Issa qed inħarsu li nifirxu biex ikollna Free Trade Zones biex inkomplu nifirxu f'dan il-qasam.

Fil-fatt habbart ukoll li din l-istrategija qed tintlaqa' b'interess u digà hemm kumpanija li qed tinteressa ruħha u bdew id-diskussjonijiet biex tinvesti f'dan il-qasam.

Kellna laqgħa wkoll dwar il-possibiltajiet li jeżistu biex Malta u Għawdex jingħaqdu permezz ta' *fixed connection*. Tlabt li l-istudji jitwessgħu għall-*options* oħra u jieħdu in konsiderazzjoni aktar l-aspetti ambjentali tal-proġett. Dan ifisser li se jiġu kkunsidrati *options* varji għal din il-*connection* biex inkunu nistgħu nieħdu deċiżjoni fuq l-aqwa triq 'il quddiem.

Nemmen ukoll li nistgħu nattiraw investment miċ-Ċina fi breakwater bejn il-Belt u Tas-Sliema. Dan jista' jiftaħ opportunitajiet kbar biex iż-żona tiġi ttrasformata f'żona ta' kwalità li tixraq kemm l-ambjent ta' Tas-Sliema u torganizza aħjar iż-żona.

Laqgħat bilaterali

F'Beijing kelli l-opportunità li għal darb'oħra nerga' niltaqa' mal-Prim Ministru Ċiniż Li Keiqang u delegazzjoni mill-Gvern tiegħu. F'Guiyang imbagħad iltqajna mal-Viċi President taċ-Ċina Li Yuanchao.

Tkellimna kif ir-relazzjonijiet bilaterali eċċellenti qed jittrasformaw ruħhom f'opportunitajiet għaž-żewġ pajjiżi. Ir-rispett reċiproku li jeżisti jgħin biex jissahħu allura r-relazzjonijiet kummerċjali.

Iż-żewġ mexxejja kkonfermaw li pajjiżna jgawdi rispett kbir miċ-Ċina minħabba r-relazzjonijiet eċċellenti matul is-snin u li jaraw f'pajjiżna sieheb u ħabib antik importanti fl-Ewropa u l-Mediterran fuq l-għatba tal-Afrika.

Eco-Forum Global Annual Conference

F'Guiyang imbagħad ipparteċipajt fl-Eco-Forum Global Annual Conference u ffukajt iż-żewġ interventi tiegħi fuq l-importanza ta' ekonomija ħadra u dik blu fil-qasam marittimu. Wassalt il-messaġġ li fl-iżvilupp sostenibbli b'rispett lejn l-ambjent u l-ekoloġija marittima hemm opportunitajiet ukoll.

Dan id-djalogu globali għandu jwassal għal tishiġ tar-relazzjonijiet bejn l-Ewropa u l-Asja (Eurasia) permezz tal-istrateġija magħrufa bħala l-Green Silk Road. Enfasizzajt l-importanza li din l-istrateġija tiegħi in konsiderazzjoni l-aspett marittimu li fuq kollox jgħaqqad il-ġnus bejn il-kontinenti.

Konkluzjoni

Din iż-żjara halliet il-frott ta' Gvern li qed iħares biex jiddiversifika l-ekonomija biex tkompli tkun kompetittiva, ngħid jien, pass qabel ħaddieħor. Nemmu fil-potenzjal tagħna u dan qed jissarraf bil-viżjoni li naraw pajjiżna b'saħħtu fl-Ewropa u miftuħ li jagħmel *business* mad-dinja kollha u li mill-ġid li jinħoloq igawdi kulħadd.